10 marca 2022

Wścieklizna

WŚCIEKLIZNA

Wścieklizna to jedna z najdłużej znanych i najgroźniejszych chorób, przenoszonych ze zwierząt na człowieka. Przyczyną wścieklizny jest wirus (z rodzaju Lyssavirus), którego głównym źródłem zakażenia są zwierzęta dzikie i domowe (tj. psy, wilki, lisy, kojoty, psy dingo, nietoperze, ale także wiewiórki, sarny, gryzonie czy koty). W Polsce rezerwuarem wścieklizny są dzikie lisy i jenoty oraz nietoperze i szczury.

Wirus przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia przez ugryzienie lub oślinienie uszkodzonej skóry człowieka lub błon śluzowych. Człowiek chory na wściekliznę również wydala wirusy ze śliną.

Okres inkubacji wirusa może trwać od 3 od 12 tygodni (lub nawet dłużej). Po nim pojawiają się niespecyficzne objawy, tj. bóle głowy, gorączka, nudności, niepokój, podniecenie oraz napady szału. Następnie pojawiają się porażenia mięśni i śpiączka. Charakterystycznym objawem wścieklizny u człowieka jest wodowstręt. W chwili wystąpienia objawów u człowieka zwykle jest już zbyt późno na pomoc, dlatego bardzo ważna jest szybka reakcja.

Co zrobić w przypadku ugryzienia człowieka przez dzikie lub domowe zwierzę?

Ważne jest, aby jak najszybciej dokładnie przemyć wodą i mydłem ranę lub powierzchnię narażoną na kontakt ze zwierzęciem i jak najwcześniej poinformować lekarza o fakcie pokąsania, oplucia lub zadrapania przez zwierzę, co do którego nie mamy pewności, że nie jest zakażone wirusem lub chore.

W celu zapobieżenia chorobie istnieje szczepionka, którą podaje się jak najszybciej po narażeniu na zakażenie wg określonego schematu, o czym zdecyduje lekarz kwalifikujący do szczepienia, który może zalecić także np. podanie dodatkowo surowicy odpornościowej.

Kwalifikację do szczepienia i profilaktyki czynno-biernej przeprowadza się w specjalistycznej poradni chorób zakaźnych.

Podróżując warto pamiętać, że wścieklizna występuje na wszystkich kontynentach.

Opracowanie: WSSE Lublin

WŚCIEKLIZNA

Wścieklizna to jedna z najdłużej znanych i najgroźniejszych chorób, przenoszonych ze zwierząt na człowieka. Przyczyną wścieklizny jest wirus (z rodzaju Lyssavirus), którego głównym źródłem zakażenia są zwierzęta dzikie i domowe (tj. psy, wilki, lisy, kojoty, psy dingo, nietoperze, ale także wiewiórki, sarny, gryzonie czy koty). W Polsce rezerwuarem wścieklizny są dzikie lisy i jenoty oraz nietoperze i szczury.

Wirus przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia przez ugryzienie lub oślinienie uszkodzonej skóry człowieka lub błon śluzowych. Człowiek chory na wściekliznę również wydala wirusy ze śliną.

Okres inkubacji wirusa może trwać od 3 od 12 tygodni (lub nawet dłużej). Po nim pojawiają się niespecyficzne objawy, tj. bóle głowy, gorączka, nudności, niepokój, podniecenie oraz napady szału. Następnie pojawiają się porażenia mięśni i śpiączka. Charakterystycznym objawem wścieklizny u człowieka jest wodowstręt. W chwili wystąpienia objawów u człowieka zwykle jest już zbyt późno na pomoc, dlatego bardzo ważna jest szybka reakcja.

Co zrobić w przypadku ugryzienia człowieka przez dzikie lub domowe zwierzę?

Ważne jest, aby jak najszybciej dokładnie przemyć wodą i mydłem ranę lub powierzchnię narażoną na kontakt ze zwierzęciem i jak najwcześniej poinformować lekarza o fakcie pokąsania, oplucia lub zadrapania przez zwierzę, co do którego nie mamy pewności, że nie jest zakażone wirusem lub chore.

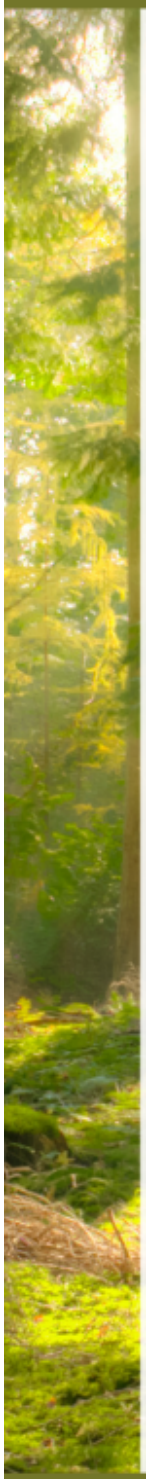
W celu zapobieżenia chorobie istnieje szczepionka, którą podaje się jak najszybciej po narażeniu na zakażenie wg określonego schematu, o czym zdecyduje lekarz kwalifikujący do szczepienia, który może zalecić także np. podanie dodatkowo surowicy odpornościowej.

Kwalifikację do szczepienia i profilaktyki czynno-biernej przeprowadza się w specjalistycznej poradni chorób zakaźnych.

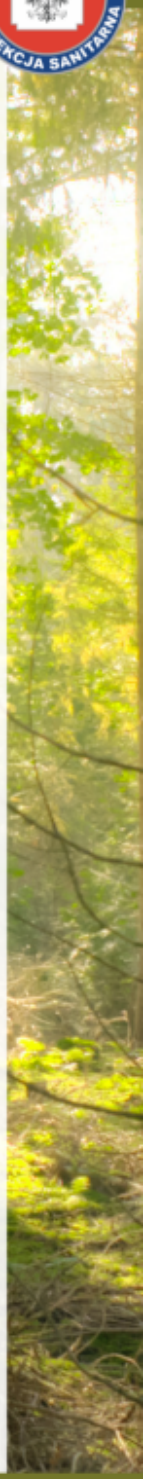
Podróżując warto pamiętać, że wścieklizna występuje na wszystkich kontynentach.

Opracowanie: WSSE Lublin

Profilaktyka czynno-bierna wścieklizny u ludzi

Swoiste zapobieganie wściekliźnie u osób mających kontakt z chorym lub podejrzanym o wściekliznę zwierzęciem			
Rodzaj kontaktu ze zwierzęciem	Stan zdrowia zwierzęcia		Zapobieganie
	w chwili narażenia	podczas obserwacji weterynaryjne	
brak ran lub kontakt pośredni	–	–	niepotrzebne
oślinienie zdrowej skóry	–	–	niepotrzebne
oślinienie uszkodzonej skóry, lekkie pogryzienia i zadrapania	zwierzę zdrowe	objawy wścieklizny	rozpoczęcie szczepienia z chwilą zaobserwowania objawów wścieklizny u zwierzęcia
	zwierzę podejrzane o wściekliznę	zwierzę zdrowe (niepotwierdzone objawy)	natychmiastowe rozpoczęcie szczepienia ⇒ przerwij, gdy zwierzę zdrowe podczas obserwacji
	zwierzę wściekłe, dzikie, nieznane, niebadane	–	natychmiastowe rozpoczęcie szczepienia
głębokie pogryzienia, zadrapania, oślinienie błon śluzowych	zwierzę zdrowe	objawy wścieklizny	natychmiastowe rozpoczęcie szczepienia + podanie swoistej immunoglobuliny (lub surowicy)
	zwierzę podejrzane o wściekliznę	zwierzę zdrowe (niepotwierdzone objawy)	natychmiastowe rozpoczęcie szczepienia + podanie swoistej immunoglobuliny (lub surowicy) ⇒ przerwij, gdy zwierzę zdrowe podczas obserwacji
	zwierzę wściekłe, dzikie, nieznane, niebadane	–	natychmiastowe rozpoczęcie szczepienia + podanie swoistej immunoglobuliny (lub surowicy)

Profilaktyka wścieklizny u zwierząt domowych i gospodarskich

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w celu zabezpieczenia przed chorobą zwierzęta powinny być szczepione. Należy pamiętać, aby nie zaniedbywać tego obowiązku i systematycznie korzystać z wizyt u lekarza weterynarii. Pamiętajmy również, aby pod żadnym pozorem nie dotykać znalezionych zwierząt padłych lub zabitych.

Źródła: Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 28 października 2021 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2022. Dziennik Urzędowy Ministra Zdrowia, poz. 85
https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/wscieklizna, https://www.gov.pl/web/gis/wscieklizna
Wiesław Magdzik, Danuta Naruszewicz - Lesiuk, Andrzej Zieliński "Choroby zakaźne i pasożytnicze - epidemiologia i profilaktyka"

wykaz punktów szczepień